

POLSKA BIBLIOGRAFIA ANTYKU CHRZEŚCIJAŃSKIEGO 2006*

DZIAŁY TEMATYCZNE

1. Prace zbiorowe (antologie tekstów i opracowania)
2. Bibliografie i problemy metodologiczne
3. Prace ogólne, historie literatury
4. Historia wspólnot, instytucji, okresów historycznych, regionów
- 5.1. Historia doktryn (teologia)
- 5.2. Historia doktryn (filozofia)
6. Liturgia
7. Hagiografia, monastycyzm i historia duchowości
8. Archeologia i historia sztuki
9. Biblia
- 9.1. Apokryfy
- 9.2. Gnostycyzm
10. Patrystyka i średniowiecze (łacińskie i bizantyńskie)
11. Autorzy
12. Recenzje, omówienia
13. Sprawozdania
14. Wybrane publikacje z zakresu kultury klasycznej

1. Prace zbiorowe (antologie tekstów i opracowania)

Cesarstwo bizantyńskie. Dzieje – religia – kultura. Studia ofiarowane prof. W. Cernowii przez uczniów na 70-lecie urodzin, Łask – Łódź 2006, Wydawnictwo Lekse.

Chrześcijaństwo antyczne, red. J. Drabina, ZNUJ (= Studia Religiologica 39), Kraków 2006, Wydawnictwo UJ.

Cuius regio eius religio. Zjazd historyków państwa i prawa (Lublin, 20-23 IX 2006), red. G. Górski – L. Ćwikła – M. Lipska, Lublin 2006, Wydawnictwo KUL.

---

* Wykaz stosowanych skrótów zob. VoxP 25 (2005) t. 48, 437-449, lub na stronie internetowej: <http://www.voxpatrum.pl/wykaz.pdf>.

- Encyklopedia Katolicka* (= EK), XI (Lu An – „Maryawita”), red. E. Ziemann, Lublin 2006.
- Historia świadectwem czasów. Księga Pamiątkowa M.T. Zahajkiewicza*, red. W. Bielak – S. Tylus, Lublin 2006, Wydawnictwo KUL.
- Homo orans*, t. VII: *Modlitwa przebiegająca*, red. J. Misiurek – J.M. Popławski – K. Burski, Lublin 2006.
- Portolana. Studia Mediterranea*, vol. 2: *religie świata śródziemnomorskiego*, red. D. Quirini-Popławska, Kraków 2006, Wydawnictwo UJ.
- Powszechna Encyklopedia Filozofii* (= PEF), VII (Me – Pań), red. A. Maryniarczyk, Lublin 2006.

2. Bibliografie i problemy metodologiczne

- ABRAMOWICZÓWNA Z. – APPEL W., *Słownik polsko-starogrecki*, Toruń 2006, Wydawnictwo UMK.
- MADAŁA T. – NARECKI K., *Filologia klasyczna w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim w latach 1918-2004*, Lublin 2006.
- SKIBIŃSKI T., *Ksiądz Profesor Marek Starowieyski*, VoxP 26 (2006) t. 49, 13-17.
- SKIBIŃSKI T., *Wykaz drukowanych prac ks. prof. Marka Starowieyskiego*, VoxP 26 (2006) t. 49, 19-45.
- SARSZEŃ M.T., *Wybrane publikacje z dziedziny antyku wydane w latach 2004-2006*, „Nowy Filomata” 10 (2006) 305-319.
- STAWISZYŃSKI W., *Bibliografia patrystyczna 1901-2004. Suplement, indeks nazwisk*, Kraków 2006, Wydawnictwo Homini.

3. Prace ogólne, historie literatury

- BERTRAND D., *Pour une périodisation efficace des temps patristiques*, VoxP 26 (2006) t. 49, 59-82.
- DEGÓRSKI B., *Il ricorso ai Padri nei concili africani dei secoli IV-VI*, w: *I Padri e le scuole teologiche nei concili. Atti del VII Simposio Internazionale della Facoltà di Teologia*, (Pontificia Università della Santa Croce, Roma, 6-7 marzo 2003), ed. J. Grohe – J. Leal – V. Reale, Città del Vaticano 2006, 237-248.
- POUDERON B., *Nouveau témoignage sur l'origine orphico-pythagoricienne de la métaphore d'Ulysse comme symbole de l'âme (à propos du récent ouvrage de Madeleine Scopello)*, VoxP 26 (2006) t. 49, 549-560.
- STANIEK E., *Aktualność katechezy Ojców Kościoła*, Kraków 2006, Wydawnictwo św. Stanisława.
- STANIEK E., *Mądrość starożytnych chrześcijan*, Kraków 2006, Wydawnictwo św. Stanisława.
- STAROWIEYSKI M., *Les éléments autobiographiques dans la littérature chrétienne ancienne*, StPatr 40 (2006) 289-307.
- Starożytny Kościół. Tablica chronologiczna, słownik osób i dzieł, mapa*, red. H. Pietras, Toruń 2006, Wydawnictwo WAM.

4. Historia wspólnot, instytucji, okresów historycznych, regionów

- BASLEZ M.F., *Kiedy pierwsi chrześcijanie wybrali miasto, aby zamieszkać w świecie*, tłum. L. Balter, „Communio” 26 (2006) nr 5, 54-65.
- BRALEWSKI S., *L'image de la papauté dans l'«Histoire Ecclésiastique» de Socrate*, VoxP 26 (2006) t. 49, 83-88.
- BRALEWSKI S., *Obraz papieżstwa w historiografii kościelnej wczesnego Bizancjum*, seria *Byzantina Lodziensia* 10, Łódź 2006, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- CAMERON A., *Późne cesarstwo rzymskie*, tłum. M. Kwiecień, Warszawa 2006, Prószyński i S-ka.
- DAL COVOLO E., *Religio e pietas nell'età classica. Incontri e scontri tra pagani e cristiani*, VoxP 26 (2006) t. 49, 125-134.
- DYBALA J., *Rozwód w opinii wybranych wschodnich pisarzy wczesnochrześcijańskich i w przepisach prawnych (do połowy V wieku)*, w: *Cesarstwo bizantyńskie* [1], 37-52.
- DYJAKOWSKA M.H., *Procesy chrześcijan w świetle korespondencji Pliniusza Młodszego*, w: *Cuius regio eius religio* [1], Lublin 2006, 25-40.
- FIGIEL J., *Lucjan z Adrianopolis*, EK XI 102.
- FILIPCZUK P., *Siły policyjne w Antiochii w świetle listów i mów Libaniasza*, w: *Cesarstwo bizantyńskie* [1], 53-70.
- GIBEL K., *Antymanichejskie przepisy prawne w teorii i w praktyce (IV-VI w.)*, w: *Cesarstwo bizantyńskie* [1], 71-85.
- HASENFRAC H.P., *Religie świata starożytnego a chrześcijaństwo. Ludzie, moce, bogowie w Cesarstwie Rzymskim*, seria: *Mała Biblioteka Religii*, Kraków 2006, Wydawnictwo WAM.
- IZDEBSKI A., *Troska biskupów i mnichów o zagrożone społeczności Italii w latach 450-550*, w: *Formy organizacji życia społecznego w starożytności*. Akta II Studenckiej konferencji Starożytnej MISH UW (11-13 V 2006), red. A. Gendźwiłł – A. Izdebski, Poznań 2006, 81-93.
- JURKIEWICZ J., *Polityka religijna cesarzy IV wieku (od Konstantyna Wielkiego do Teodozjusza I)*, TST 25 (2006) t. 2, 131-144.
- JURKIEWICZ J., *Ubodzy w Kościele mediolańskim*, „Currenda” 156 (2006) 371-381.
- KOMPA A., *Polityka wewnętrzna Justyniana II w świetle «Krótkiej historii» patriarchy Nicefora i «Chronografii» Teofanesa Wyznawcy*, w: *Cesarstwo bizantyńskie* [1], 113-138.
- KUR S., *Herezja (?) stefanitów w Kościele etiopskim*, WST 19 (2006) 211-218.
- KOTULA T., *Aurelian i Zenobia*, Wrocław – Kraków 2006, Ossolineum.
- LESZKA M.J., *Leoncja, żona cesarza Fokasa*, w: *Cesarstwo bizantyńskie* [1], 169-179.
- LESZKA M.B., *Cesarzowa Ino-Anastazja, żona Tyberiusza-Konstantyna*, w: *Cesarstwo bizantyńskie* [1], 157-167.
- LÉVI-PROVENAL E., *Cywilizacja arabska w Hiszpanii*, tłum. R. Stryjewski, Warszawa 2006, Wydawnictwo Akademickie „Dialog”.
- MICHALIK P., *Kilka uwag na temat cezarpapizmu w cesarstwie wschodniorzymskim i bizantyjskim*, w: *Cuius regio eius religio* [1], 83-90.

- MILEWSKI I., *Dzieci jako uczestnicy cudownych zdarzeń w «Vita Porphyrii Episcopi Gazensis» Marka Diakona*, VoxP 26 (2006) t. 49, 405-417.
- MILEWSKI I., *Kilka uwag o depozycjach i zsyłkach biskupów zachodniorzymskich za panowania Konstancjusza II*, PrzRel 2006, nr 2, 109-120.
- NAUMOWICZ J., *Trzy spory o datę Wielkanocy*, VoxP 26 (2006) t. 49, 453-470.
- OSTAPCZUK S., *Diakon w Kościele prawosławnym*, „Cerkiewny Wiestnik” 2006, nr 3, 18-25.
- PIENIĄDZ A., *Wdowieństwo kobiet we wczesnym średniowieczu. Między swobodą a wykluczeniem*, „Acta Universitatis Wratislaviensis. Historia” 2006, nr 175, 63-78.
- SITEK B., *O edykcje Teodozjusza „De fide catholica”. Krótkie uwagi o tolerancji i nietolerancji religijnej na przełomie IV i V wieku po Chrystusie*, w: *Cuius regio eius religio* [1], 11-24.
- SŁOMKA J., *Prorocy chrześcijańscy I-III wieku*, w: *Chrześcijaństwo antyczne* [1], 9-18.
- SPYCHAŁA D., *Konstancjusz II a sprawa ariańska, lata 350-361*, „Universitas Gedanensis” 18 (2006) nr 32, 23-33.
- STRASZEWICZ M., *Lyonscy męczennicy*, EK XI 327-328.
- STRZELCZYK J., *Chryścianizacja Irlandii*, Poznań 2006.
- SZRAM M., *Herodot i Tukidydes w pismach wczesnochrześcijańskich pisarzy aleksandryjskich*, w: *Historia świadectwem czasów* [1], Lublin 2006, 465-470.
- ŚWIĄTEK A., *Chryścianizacja Nubii w VI wieku w świetle «Historii Kościoła» Jana z Efezu*, „Nowy Filomata” 10 (2006) 139-152.
- ŚWIĘCICKA P., *Wybrane zmiany fragmentów dotyczących odpowiedzialności akwilańskiej pokonane w okresie poklasycznym i justyniańskim, których przyczyną mogła być doktryna chrześcijańska – czy rzeczywiście była?* w: *Cuius regio eius religio* [1], 53-82.
- TWARDOWSKA K., *Cesarzowe bizantyńskie drugiej połowy V wieku. Kobiety a władza*, seria: *Mediterraneum* 3, Kraków 2006, Towarzystwo Wydawnicze Historia Jagiellonica.
- WIPSZYCKA Ewa, *Kościół w świecie późnego antyku*, Warszawa 2006, Wydawnictwo UW.
- WIDOK N., *Makary I z Antiochii*, EK XI 873.
- WIDOK N., *Maksym I z Antiochii*, EK XI 906.
- WOJCIECHOWSKI M., *Dzieje spotkania. Chrześcijaństwo a kultura grecka*, „Więź” 49 (2006) nr 3, 46-55.
- WOJDA J., *Communio et fides: Les trois premiers voyages des papes de Rome à Constantinople (484-555). Études historique et théologique*, Siedlce 2006.
- WÓJCIK M., *Si Iesum Christum heredem quis scripserit. Chrystus jako spadkobierca w prawie justyniańskim*, w: *Cuius regio eius religio* [1], 41-52.

5. Historia doktryn (teologia)

- BERNSTEIN A.E., *Jak powstało piekło. Śmierć i zadośćuczynienie w świecie starożytnym oraz początkach chrześcijaństwa*, tłum. A. Piskozub-Piwoż, Kraków 2006, Wydawnictwo Libron.

- BROWN P., *Ciało i społeczeństwo. Mężczyźni, kobiety i abstynencja seksualna we wczesnym chrześcijaństwie*, tłum. I. Kania, Kraków 2006, Wydawnictwo Homini.
- COHN N., *Kosmos, chaos i świat przyszły. Starożytne źródła wierzeń apokaliptycznych*, Kraków 2006, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- CZĘSZ B., *Antropocentryzm Ojców Kościoła*, TPatr 3 (2006) 7-9.
- CZĘSZ B., *Śmierć. Kres i początek życia w przekazach patrystycznych*, TPatr 3 (2006) 11-23.
- CZYŻEWSKI B., *Życie doczesne człowieka w ocenie Ojców Kościoła*, TPatr 3 (2006) 25-41.
- DEGÓRSKI B., *Il ricorso ai Padri nei concilii africani dei secoli IV-VI*, w: *I Padri e le scuole teologiche nei concili. Atti del simposio* (Roma, 6-7 III 2003), ed. J. Grohe – V. Reale, Città del Vaticano 2006, 237-248.
- DRĄCZKOWSKI F., *Duchowy charakter Królestwa Bożego w świetle przekazów patrystycznych*, w: *Historia świadectwem czasów* [1], 193-201.
- DZIURA R., *Manes, Mani, Manicheusz*, EK XI 1138.
- FIGIEL J., *Maksym I Cynik*, EK XI 907.
- KACZMAREK T., *Przesłanie soteriologiczne w Kościele okresu poapostolskiego*, „Teologia i Człowiek” 7-8 (2006) 107-122.
- KACZMAREK T., *Symbol Apostolski jako formuła wiary Kościoła*, w: *Ekumenizm – teologia – kultura. Księga Pamiątkowa ks. W. Hanca*, Włocławek 2006, 359-373.
- KACZMAREK T., *Wyznania wiary Kościoła starożytnego*, SWł 9 (2006) 93-107.
- KINASZCZUK, *Reinterpretacja apokatastazy jako urzeczywistnienia chrześcijańskiej nadziei w ujęciu teologii chrześcijańskiego Wschodu*, SWł 9 (2006) 108-122.
- KOCZWARA S., *Kościół afrykański wobec Katedry św. Piotra*, Sandomierz – Wilno 2006.
- LONGOSZ S., *Imago Dei – Κατ' εἰκόνα Θεοῦ w literaturze przedchrześcijańskiej i chrześcijańskiej do końca II wieku. Aspekt filologiczno-teologiczny*, TPatr 3 (2006) 85-128.
- MAJDANIK P., *Przykazania noachickie w „Talmudzie” – uniwersalizm judaizmu wobec ekspansji chrześcijaństwa* (Traktat „Sanhedrin” 56A-57A), w: *Chrześcijaństwo antyczne* [1], 157-177.
- MRUGALSKI D., *Logos. Filozoficzne i teologiczne źródła idei wczesnochrześcijańskiej*, Kraków 2006, Wydawnictwo WAM.
- NAUMOWICZ J., *Macedonianizm – Macedoniusz I*, EK XI 680-682.
- NAUMOWICZ J., *„Munitissima bestiola” w planie stwórczym Boga. Z rozważań patrystycznych o Opatrzności*, WST 19 (2006) 83-90.
- PACZKOWSKI M.C., *„Obcy” i „przybysze”. Od statusu cywilno-prawnego do eklezjologii wyobcowania*, VoxP 26 (2006) t. 49, 511-529.
- PIETRAS H., *L'escatologia della Chiesa. Dagli scritti giudaici fino al IV secolo*, seria: *Sussidi patristici* 13, Roma 2006, Istituto Patristico „Augustinianum”.
- PIETRAS H., *List Konstantyna do Aleksandra i Ariusza a zwołanie Soboru Nicejskiego*, VoxP 26 (2006) t. 49, 531-547.

- PIETRAS H., *Początek „kontrowersji ariańskiej”*, w: *Chrześcijaństwo antyczne* [1], Kraków 2006, 57-80.
- PTASZEK R., *Millenaryzm*, PEF VII 229-231.
- RACZKIEWICZ M., *Apuntes para una ética pascual. La aportación de la tradición antioquena*, „Moralia” 29 (2006) nr 110-111, 139-157.
- SIERADZAN J., *Wokół interpretacji mitu raju*, PrzRel 2006, nr 3, 3-28.
- STĘPIEŃ T., *Opatrzność Boża w myśli filozofów. O możliwości udowodnienia istnienia z porządku świata*, WST 19 (2006) 91-102.
- SZCZUR P., *Nikolaici*, PEF VII 657-658.
- SZCZUR P., *ILASMOS w tradycji biblijnej i patrystycznej pierwszych dwóch wieków*, w: *Homo orans* [1] VII 77-92.
- SZMURŁO R., *Manicheizm*, EK XI 1143-1148.
- SZYMAŃSKA-KUTA D., *Koncepcja zmysłów wewnętrznych z perspektywy późnoantycznych teorii percepcji*, w: *Chrześcijaństwo antyczne* [1], 101-112.
- SZYMAŃSKA-KUTA D., *Recepcja stoicyzmu w chrześcijańskiej tradycji aleksandryjskiej*, w: *Portolana* [1], t. 2, 75-82.
- TUREK W., „Kto pokłada w nim tę nadzieję” (1J 3, 3) w interpretacji niektórych pisarzy łacińskich okresu patrystycznego (Augustyn, Pseudo-Hilary z Arles, Beata Czcigodny), VoxP 26 (2006) t. 49, 683-692.
- ŻELAZNY J.W., *Patrystyczna doktryna o powołaniu człowieka do udziału w życiu i godności Boga. Rola Ducha Świętego*, TPatr 3 (2006) 57-83.
- ŻUREK A., *Co można wyczytać o gwiazdach? – zdaniem Ojców Kościoła*, TST 25 (2006) t. 2, 91-101.

6. Liturgia

- Boska liturgia uprzednio poświęconych darów*, Warszawa 2006, Warszawska Metropolia Prawosławna.
- CABAN P. – REDL A., *Historyczne i liturgiczne korzenie świąt Bożego Narodzenia na Zachodzie i na Wschodzie*, „Liturgia Sacra” 12 (2006) 283-288.
- GAJEWSKI W., *Święta we wczesnym Kościele. Świadectwo Nowego Testamentu i Ojców Kościoła*, PrzRel 2006, nr 2, 77-107.
- KACZYŃSKI R., *Mystagogie: ein liturgisches Bildungskonzept der alten Kirche*, VoxP 26 (2006) t. 49, 253-264.
- MATUSZEWSKI M., „*Martyrologium Romanum*” jako księga liturgiczna, „Anamnesis” 2006, nr 45, 42-50.
- MATWIEJUK K., *Celebracja Eucharystii w Kościele koptyjskim*, „Teologiczne Studia Siedleckie” 2 (2005) 81-88.
- NADOLSKI B., *Co oznacza uznanie pełnej ważności anafory Addai i Mari*, „Liturgia Sacra” 12 (2006) 237-243.
- STEFAŃSKI J., *Martyrologium*, EK XI 1478-1479.
- WIŚNIEWSKI P., *Hymny łacińskie najstarszą formą hymnodii*, „Liturgia Sacra” 12 (2006) 321-326.

7. Hagiografia, monastycyzm, historia duchowości

- BROWN P., *Ciało i społeczeństwo. Mężczyźni, kobiety i abstynencja seksualna we wczesnym chrześcijaństwie*, tłum. I. Kania, Kraków 2006, Wydawnictwo Homini.
- BULAS R., *Św. Kutbert – asceta, biskup i święty Kościoła anglosaskiego*, VoxP 26 (2006) t. 49, 101-112.
- BURKERT W., *Stwarzanie świętości. Ślady biologii we wczesnych wierzeniach religijnych*, tłum. L. Trzcionkowski, Kraków 2006, Wydawnictwo Homini.
- CZYŻEWSKI B., *Geneza życia zakonnego. Studium historyczne*, SG 20 (2006) 87-104.
- DANILUK M. – STRASZEWICZ M., *Marcin z Tours*, EK XI 1232-1234.
- DEGÓRSKI B., *Il monachesimo latino nel Mediterraneo (secc. IV-VI): protagonisti e legislazione*, Lublin 2006, Instytut Badań nad Antykiem Chrześcijańskim.
- DEGÓRSKI B., *Il primissimo monachesimo della Gallia*, DPa 15 (2006) 5-66.
- DEGÓRSKI B., *Monastycyzm łaciński w Palestynie (IV-V w.)*, „Vox Eremiti” 59 (2007) nr 18, 28-32.
- DĘBOWSKI A., *Mikołaj święty nieznany*, Kraków 2006.
- ELWICH B., *Ikona. Duchowość i filozofia*, Kraków 2006, Wydawnictwo WAM.
- FIGIEL J., *Magnus z Trani*, EK XI 813-814.
- FIGIEL J., *Maksym św. bp Jerozolimy*, EK XI 898.
- FIGIEL J., *Maria Egipcjanka*, EK XI 1304-1305.
- FIGIEL J., *Martyriusz (Sahdona)*, EK XI 1477-1478.
- GŁOMBIK K., *Specyficzne formy chrześcijańskiej ascezy: modlitwa, post, jałmużna*, HD 76 (2006) nr 1, 38-53.
- GUILLAUMONT A., *U źródeł monastycyzmu chrześcijańskiego*, tłum. S. Wirpszanka, t. 1-2, ŻM 37-38, Kraków – Tyniec 2006, Wydawnictwo Benedyktynów.
- JANASEK E. – KOZA S.J., *Modlitwa Jezusowa w chrześcijaństwie tradycji zachodniej*, RT 53-54 (2006-2007) z. 7, 127-142.
- KOZŁOWSKI J.M., *Męczeństwo jako paradoksalne świadectwo życia w Aktach i Pasjach Męczenników*, VoxP 26 (2006) t. 49, 307-318.
- LEŚNIEWSKI K., *„Nie potrzebują lekarza zdrowi”. Hezychastyczna metoda uzdrawiania człowieka*, Lublin 2006, Wydawnictwo KUL.
- MIRRI L.M., *La „lectio monastica” delle prime eremite cristiane*, VoxP 26 (2006) t. 49, 419-437.
- MUC A., *Ślad świętego Onufrego*, „Liturgia Sacra” 12 (2006) 391-400.
- NAUMOW A., *Św. Mikołaj w Bari jako argument w polemice wyznaniowej starożytnego monastycyzmu*, w: *Instaurare omnia in Christo. Księga Pamiątkowa ks. W. Hryniewicza*, Lublin 2006, 577-590.
- NOWAK P.J., *Św. Marcin z Tours – aktualny model miłości*, VoxP 26 (2006) t. 49, 483-493.
- PACZKOWSKI M., *„Wyobcowanie” i „wędrowka” w duchowości starożytnego monastycyzmu*, „Teologia i człowiek” 7-8 (2006) 185-208.
- REGÉRAT Ph., *Solitudo desiderata. Les solitudes de Séverin de Norique*, VoxP 26 (2006) t. 49, 561-572.
- STAROWIEYSKI M., *Czego mogą nas nauczyć Ojcowie Pustyni*, seria: *Listowa Biblioteka* 18, Kraków 2006, Stowarzyszenie „List”.

- STAROWIEYSKI M., *Les témoins de Dieu. Les moines de l'antiquité tardive et l'évangélisation*, w: *Saggi di storia della cristianizzazione antica e altomedievale*, a cura di B. Luiselli, Roma 2006, s. 147-177.
- SZCZUR P., *List św. Leonarda do Florentyny regułą monastyczną*, w: *Historia świadectwem czasów* [1], 447-464.
- SZCZUR P., *ΙΑΣΜΟΣ w tradycji biblijnej i patrystycznej pierwszych dwóch wieków*, w: *Homo orans* [1] VII 77-92.
- SZCZUR P., *Makryna Młodsza i Starsza*, EK XI 894-895.
- SZCZUR P. – FREJLICH A., *Makary Egipski*, EK 870-871.
- SZRAM M., *„Ojcie nasz” modlitwą dziękczynną? Stanowisko teologów wczesnochrześcijańskich*, w: *Homo orans* [1] VI 65-71.
- TOPP I., *Żywoł świętego jako odmiana kulturowej narracji. między biografią św. Franciszka a legendą św. Mikołaja*, „Acta Universitatis Wratislaviensis. Historia” 2006, nr 175, 187-192.

8. Archeologia i historia sztuki

- BARTOL K., *Poezja-malarstwo: Plutarch o słynnym powiedzeniu Simonidesa*, RH 54-55 (2006-2007) z. 3, 107-118.
- DANIELEWICZ J., *Opisy posągów (Andriantopoiika) w nowo odkrytych epigramatach Posejdioppos*, RH 54-55 (2006-2007) z. 3, 119-129.
- ELWICH B., *Ikona. Duchowość i filozofia*, Kraków 2006, Wydawnictwo WAM.
- IWASZKIEWICZ-WRONIKOWSKA B., *Lyon, 2. Archeologia*, EK XI 322-323.
- IWASZKIEWICZ-WRONIKOWSKA B., *Łazarz, IV. Ikonografia*, EK XI 438-440.
- IWASZKIEWICZ-WRONIKOWSKA B., *Łódź, czółno, barka, statek, okręt, 1. Starożytność i okres wczesnochrześcijański*, EK XI 566-568.
- IWASZKIEWICZ-WRONIKOWSKA B., *Łuk triumfalny*, EK XI 606-608.
- IWASZKIEWICZ-WRONIKOWSKA B., *Manus Dei*, EK XI 1193-1194.
- IWASZKIEWICZ-WRONIKOWSKA B., *Marcelina i Piotra katakumba*, EK XI 1227.
- IWASZKIEWICZ-WRONIKOWSKA B., *Marek i Marcellian, grób i cmentarz*, EK XI 1273-1274.
- IWASZKIEWICZ-WRONIKOWSKA B., *Martyrion*, EK XI 1476-1477.
- IWASZKIEWICZ-WRONIKOWSKA B., *Znaczenie archeologii chrześcijańskiej dla interpretacji „Peristephanon” Prudencjusza na przykładzie wykopalisk pod Bazyliką św. Pawła za murami*, VoxP 26 (2006) t. 49, 245-251.
- JABŁOŃSKA D., *Greckie zabytki Konstantynopola*, „Nowy Filomata” 10 (2006) 215-221.
- KAŁUŻNY J.C., *Sztuka na służbie sacrum na przykładach z przełomu IV i V wieku*, w: *Europejczyk wobec sacrum wczoraj i dziś*, (Sesja PAT, Kraków, 25 X 2005) red. J.C. Kałużny, Kraków 2005, 29-46.
- KIC W., *Misja macedońska Pawła Apostoła w świetle źródeł archeologicznych*, Kraków 2006, Wydawnictwo TN PAT.

- KOBIELUS S., *Florarium christianum. Symbolika roślin – chrześcijańska starożytność i średniowiecze*, Tyniec – Kraków 2006, Wydawnictwo Benedyktynów.
- KRASNY P. – WALCZAK M., *Konfesja. Kilka uwag o znaczeniu terminu oraz jego używaniu i nadużywaniu w polskiej literaturze historyczno-artystycznej*, RH 54-55 (2006-2007) z. 4, 67-89.
- ŁAWIŃSKA-TYSZKOWSKA J. – SZASTYŃSKA-SIEMION A., *Obrazy i kolekcje dzieł sztuki u Strabona*, RH 54-55 (2006-2007) z. 3, 65-75.
- MAZURCZAK U.M., *Dwie starożytne tradycje rozumienia ciała w sztuce średniowiecznej*, RH 54-55 (2006-2007) z. 3, 157-180.
- MYŚLIŃSKI M., *Gemmy późnoantyczne i bizantyńskie w polskich kolekcjach muzealnych*, „Biuletyn Historii Sztuki” 68 (2006) nr 2, 229-233.
- ROMANIAK M., *Nobadia – historia państwa ręką współczesnych zapisana*, „Z Otchłani Wieków” 61 (2006) nr 3-4, 155-165.
- WALISZEWSKI T., *From the Roman temple to the Byzantine basilica at Chhîm (South Lebanon)*, „Archaeology & History in Lebanon” 2006, nr 23, 30-41.
- WOLANIN H., „*Sic transit gloria mundi: casus Aquileiae*”, „Nowy Filomata” 10 (2006) 67-79.

9. Biblia

- FEDALTO G., *Chrzest Jezusa u Ojców Kościoła*, tłum. A. Pelc, „Communio” 26 (2006) nr 1, 21-32.
- KIC W., *Misja macedońska Pawła Apostoła w świetle źródeł archeologicznych*, Kraków 2006, Wydawnictwo TN PAT.
- MALINOWSKI M., *Sentencje (gnomy) Pseudo-Fokilidesa na tle Pisma Świętego*, STV 44 (2006) nr 2, 171-192.
- ADAMIAK E., *Kobiety w Biblii. Stary Testament*, Kraków 2006, Wydawnictwo „Znak”.

9.1. Apokryfy

- Apokryfy i legendy starotestamentowe Słowian południowych*, wybór i red. G. Minczew – M. Skowronek, Kraków 2006, Wydawnictwo UJ.
- Ewangelia Judasza. Pierwsze polskie tłumaczenie i komentarz*: J. Turnau – W. Hryniewicz – Z. Mikołajko, „Gazeta Wyborcza”, Wydawnictwo spec. nr 16 [18 IV 2006].
- Ewangelia Judasza*, wstęp, tłum. z koptyjskiego W. Myszor, SACH NS 3, Katowice 2006, Księgarnia św. Jacka.
- Ewangelia Marii Magdaleny. Koptyjska Ewangelia z II wieku*, tłum. i komentarz J.Y. Leloup, przekład polski P. Sachse, seria: *Biblioteka apokryfów*, Wrocław 2006, Wydawnictwo Purana.
- HENELT T., *Ewangelia Judasza*, SG 20 (2006) 83-86.
- JARZYŃSKA K., *Symbol światła w ewangeliiach apokryficznych Nowego Testamentu jako warunek mitycznych narracji epifanicznych*, „Rocznik Mitoznawczy” 1 (2006) 55-66.

- KŁĘCZAR A., *Ezechiel Tragik i jego dramat Exagg. „Wyprowadzenie z Egiptu”*, seria: *Apokryfy Starego Testamentu* 1, Kraków – Mogilany 2006, De Enigma Press.
- KOCHANIEWICZ B., *O nowym łacińskim apokryfie „Transitus Mariae”*, SMa 8 (2006), nr 1-2, 339-386.
- KOŚCIELNIAK K., *Arabskie dżinny na usługach Salomona. Znaczenie, geneza i rola tradycji apokryficznych w transformacji biblijnego obrazu Salomona w Koranie*, w: *Portolana* [1], s. 83-90.
- LONGOSZ S., *Maryja w apokryfach Starego Testamentu*, VoxP 26 (2006) t. 49, 357-366.
- MYSZOR W., *Jezus w „Ewangelii Judasza”*, VoxP 26 (2006) t. 49, 439-444.
- PILARCZYK K., *„Ewangelia Judasza” a pierwotne chrześcijaństwo i gnostycyzm*, w: *Chrześcijaństwo antyczne* [1], 23-34.
- ROBINSON J.M., *Tajemnica Judasza: historia niezrozumianego ucznia i jego zaginionej ewangelii*, tłum. J. Ślawik, Warszawa 2006, Nadir Media Lazar.
- ROSIK M., *Zasadnicze wątki apokaliptyczne apokryfów Starego Testamentu*, „Scriptura Sacra” 10 (2006) 61-74.
- STAROWIEYSKI M., *Barwny świat apokryfów*, Poznań 2006, Księgarnia św. Wojciecha.
- STAROWIEYSKI M., *Gwiazda betlejemka w świetle apokryfów*, w: *Poezja i astronomia*, red. B. Burdziej – C. Halkiewicz-Sojak, Toruń 2006, 51-78.
- STAROWIEYSKI M., *Judasza. Historia legendy mity*, Poznań 2006, Księgarnia św. Wojciecha.
- STAROWIEYSKI M., *Nauka Piotra (Kerygma Petrou). Materiały do poznania legendy i kultu Apostołów* (6), WST 19 (2006), 205-210.
- TRONINA A., *Pochodzenie legendy o Trzech Królach*, VoxP 26 (2006) t. 49, 673-681.
- ZARZECZNY R., *Pneumatologia Hierakasa z Egiptu na tle apokryficznego „Wniebowstąpienia Izajasza” i starożytnych tradycji melchizedekiańskich*, VoxP 26 (2006) t. 49, 735-748.

9.2. Gnostycyzm

- Ewangelia Judasza*, wstęp, tłum. z koptyjskiego W. Myszor, SACH NS 3, Księgarnia św. Jacka., Katowice 2006.
- Ewangelia Marii Magdaleny. Koptyjska Ewangelia z II w.*, tłum. i komentarz J.Y. Leloup, przekład polski P. Sachse, seria: *Biblioteka apokryfów*, Wrocław 2006, Wydawnictwo Purana.
- HENELT T., *Ewangelia Judasza*, SG 20 (2006) 83-86.
- MYSZOR W., *Jezus w „Ewangelii Judasza”*, VoxP 26 (2006) t. 49, 439-444.
- MYSZOR W., *Nag Hammadi*, PEF VII 475-476.
- TRZCIŃSKA I., *Koncepcja Logosu w «Poimandresie»*, w: *Chrześcijaństwo antyczne* [1], Kraków 2006, 141-156.
- ZMORZANKA A.Z., *Megecusz gnostyk*, PEF VII 30.
- ZMORZANKA A.Z., *Menander gnostyk*, PEF VII 51.

- ZMORZANKA A.Z., *Motyw róży w piśmie gnostyckim «O początku świata»*, NHC II 5, 111, 12-15, VoxP 26 (2006) t. 49, 749-754.
ZMORZANKA A.Z., *Ofici*, PEF VII 774-776.
ZMORZANKA A.Z., *Ogdoad*, PEF VII 779-781.

10. Patrystyka i średniowiecze (łacińskie i bizantyńskie)

- CHRZANOWSKI W., *Kronika Słowian – Wielkie Morawy, Kraj Wiślan i Czechy 805-955*, Kraków 2006, Wydawnictwo Liburn.
CONTIN B., *Quelques aperçus sur les prolégomènes à la philosophie de David Invincible*, VoxP 26 (2006) t. 49, 113-124.
DĄBROWSKA M., *The Power of Virtue. The Case of the Last Palaiologoi*, w: *Cesarstwo bizantyńskie* [1], 25-35.
DUDEK J., *Patrycjusz Swen (Sfenis) w bizantyńskiej wieży Babel*, „Acta Universitatis Wratislaviensis. Historia” 2006, nr 175, 291-305.
GRON R., *Śmierć Aelreda z Rievaulx – między teorią a rzeczywistością*, VoxP 26 (2006) t. 49, 195-207.
GRZESZCZAK J., *Joachim z Fiore. Średniowieczny przyczynek do teologii dziejów*, Poznań 2006, Wydawnictwo Teologiczne UAM.
HALDON J., *Bizancjum. Zarys dziejów*, Warszawa 2006, Wydawnictwo Libridis.
HALLAM E.M. – EVEARTH J., *Francja w czasach Kapetyngów 987-1328*, Warszawa 2006, PWN.
KIELING M., *Formacja duchownych w świetle «De institutione clericorum» Rabana Maura*, VoxP 26 (2006) t. 49, 277-288.
KOKOSZKO M., *Medycyna bizantyńska na temat aiora (á,ńá), czyli kilka słów o jednej z procedur terapeutycznych zastosowanych w kuracji cesarza Aleksego I Komnena (na podstawie pism medycznych Galena, Orybajusza, Aecjusza z Amidy i Pawła z Eginy)*, w: *Cesarstwo bizantyńskie* [1], 87-111.
KOTALA T., *Sprawa upadku cesarza bizantyńskiego Romana Diogenesa (1071)*, w: *Cesarstwo bizantyńskie* [1], 139-156.
LESZKA M.J., *Konstantynopol w listach Teofilakta, arcybiskupa Ochrydy*, VoxP 26 (2006) t. 49, 335-341.
LESZKA M.J., *Obraz wojny w listach Mikołaja Mistyka do Symeona, władcy państwa bułgarskiego*, „Slavia Antiqua” 47 (2006) 9-16.
LÉVI-PROVENAL E., *Cywilizacja arabska w Hiszpanii*, tłum. R. Stryjewski, Warszawa 2006, Wydawnictwo Akademickie „Dialog”.
NIKIFOR BRYENNOS, *Materiały historyczne*, tłum. i oprac. O. Jurewicz, Wrocław 2006, Ossolineum – D^eAgostini.
PAROŃ A., *Scytowie w historiografii bizantyskiej*, „Acta Universitatis Wratislaviensis. Historia” 2006, nr 175, 447-456.
SPITERIS Y., *Ostatni Ojcowie Kościoła: Kabasilas i Palamas*, tłum. B. Widła, Bogosłowie 5, Warszawa 2006, Wydawnictwo Księży Marianów.
SZCZUR P., *Wątki patrystyczne w „Kronice polskiej” Mistrza Wincentego zwanego Kadłubkiem*, SSan 13 (2006) z. 3, 5-22.

- SZYNDLER L., *W szkole Tomasza i Benedykta. Dwa średniowieczne wzory nauczyciela*, „Christianitas” 2006, nr 29/30, 197-201.
- WELLESZ E., *Historia muzyki i hymnografii bizantyjskiej*, tłum. M. Kaziński, Kraków 2006, Wydawnictwo Homini.
- WOLIŃSKA T., *Jedenastowieczne echo sporu o tytuł Patriarchy Ekumenicznego*, VoxP 26 (2006) t. 49, 725-734.
- WOLIŃSKA T., *Konstantynopolańska misja Liudpranda z Kremony (968)*, w: *Cesarstwo bizantyjskie* [1], 201-223.
- Wszystko to ze zdziwienia. Antologia tekstów filozoficznych z XII wieku*, wybór, oprac. i wstęp M. Frankowska-Terlecka, Warszawa 2006, PWN.

11. Autorzy

AA.VV.

- Dokumenty synodów od 50 do 381 roku*, układ i oprac. A. Baron, H. Pietras, ŻMT 37, Kraków 2006, Wydawnictwo WAM.

Afrahat

- UCIECHA A., *Wątki polemiczne w pismach Afrahata i św. Efrema*, w: *Chrześcijaństwo antyczne* [1], 113-126.

Ambroży

- JURKIEWICZ J., *Ambrożyjska koncepcja wolności religii chrześcijańskiej – w świetle relacji Ambrożego z Mediolanu z dworem cesarskim*, Kraków 2006, Wydawnictwo Naukowe PAT.
- PAŁUCKI J., „*Spes autem non confundit in aeternum*” (Ambrosius, Ep. 18, 6), w: *Historia świadectwem czasów* [1], 377-384.
- ZAGÓRSKI D., *Przebieg aktu pokutnego na podstawie «Komentarza do Psalmu XXXVII» św. Ambrożego*, RT 53 (2006) z. 4, 171-183.

Atanazy

- KANNENGIESSER Ch., *The philosophical background of the Athanasian doctrine of salvation*, VoxP 26 (2006) t. 49, 265-276.

Augustyn z Hippo

- , *O chrzcie*, tłum. wstęp i oprac. A. Żurek, ŻMT 38, Kraków 2006, Wydawnictwo WAM.
- , *O życiu szczęśliwym*, tłum. A. Świderkówna, seria: *Źródła Myśli Filozoficznej* 5, Kraków 2006, Wydawnictwo WAM.
- DAL COVOLO E., *Święty Augustyn: synteza pomiędzy konsekracją i misją w formacji kapłana*, tłum. T. Kadziński, StPł 34 (2006) 77-86.
- ECKMANN A., *Znaczenie Petra (Mt 16, 18) w interpretacji świętego Augustyna*, VoxP 26 (2006) t. 49, 167-178.
- GILSKI M., *Mariologia kontekstualna św. Augustyna*, Lublin 2006, Wydawnictwo KUL.
- GROSSI V., *La pace in Agostino d'Ippona. Aspetti antropologici e sociali*, VoxP 26 (2006) t. 49, 209-222.

- KARPOWICZ-ZBIŃKOWSKA A., *Harmonia Bożego dzieła stwórczego w dialogach filozoficznych św. Augustyna*, STV 44 (2006) nr 2, 55-85.
- KARPOWICZ-Zbińkowska A., *Co ma muzyka do duszy? («De musica» św. Augustyna)*, „Christianitas” 2006, nr 29/30, 203-208.
- PACIOREK P., *Christ and Melchizedek both fatherless and motherless in the christology of Augustine of Hippo*, StPatr 43 (2006) 213-220.
- SWOBODA A., *Ocena negatywnych zachowań wobec „bonum prolis” w kontekście nauki o odpowiedzialnym rodzicielstwie w pismach świętego Augustyna*, TPatr 3 (2006) 161-204.
- SWOBODA A., *Postawa dziecka wobec matki w ocenie św. Augustyna*, VoxP 26 (2006) t. 49, 593-612.
- ZAGÓRSKI D., *Ideal dziewictwa w „De sancta virginitate” św. Augustyna*, CT 76 (2006) nr 1, 27-37.
- ZIÓŁKOWSKA M., *Psalmy pokutne w interpretacji św. Augustyna*, w: *Homo orans* VII [1], 113-121.
- ŻUREK A., *Chrzest a zbawienie człowieka: ważność i konieczność chrztu w świetle polemiki Augustyna z donatystami*, VoxP 26 (2006) t. 49, 755-766.

Bazyli Wielki

- GAIN B., *Les traductions latines de Basile de Césarée (IVe-XVe siècle): les intentions de leurs auteurs*, VoxP 26 (2006) t. 49, 179-188.
- OSEK E., *Grzech jako choroba duszy w homilii św. Bazylego Wielkiego «O tym, że Bóg nie jest sprawcą zła»*, VoxP 26 (2006) t. 49, 495-510.

Benedykt

- Reguła Mistrza i Reguła św. Benedykta*, tłum. T.M. Dąbek – B. Turowicz, ŻM 40, Tyniec 2006, Wydawnictwo Benedyktyńskie.
- AMATA B., *Benedetto da Norcia „uomo di Dio” e „servo dell'uomo”*, VoxP 26 (2006) t. 49, 47-58.
- DE VOGÜÉ A., *La joie de l'Esprit Saint chez Saint Benoît*, VoxP 26 (2006) t. 49, 693-706.
- SZYNDLER L., *W szkole Tomasza i Benedykta. Dwa średniowieczne wzory nauczyciela*, „Christianitas” 2006, nr 29/30, 197-201.

Boecjusz

- , *O pocieszeniu, jakie daje filozofia*, tłum. G. Kurylkiewicz – M. Antczak, Kęty 2006, Wydawnictwo M. Derewiecki.

Cezary z Arles

- GRZYWACZEWSKI J., *La „Lectio divina” à la compagne au VIe siècle d'après les «Sermons» de Césaire d'Arles*, StPatr 43 (2006) 377-392.
- WYGRALAK P., *Formacja biblijna w duszpasterstwie VI wieku na przykładzie działalności św. Cezarego z Arles*, „Biblia i Ekumenizm” 3 (2006) 111-124.

Didache

- PIWOWARCZYK P., *Charakterystyka i konsekwencje antynomizmu zachowań proroków w gminie wczesnochrześcijańskiej w świetle «Didache»*, w: *Formy organi-*

zacji życia społecznego w starożytności. Akta II studenckiej Konferencji Starożytniczej MISH UW (11-13 V 2006), red. A. Gendźwiłł – A. Izdebski, Poznań 2006, 69-80.

Dionizy Areopagita Pseudo-

STĘPIEŃ T., *Pseudo-Dionizy Areopagita, chrześcijanin i platonik. Polemiczne aspekty pism „Corpus Dionysiacum” w kontekście mowy św. Pawła na Areopagu (Dz 17,22-31)*, Warszawa 2006, Wydawnictwo UKSW.

Dydym Aleksandryjski

NAKONIECZNY R., *Koncepcja człowieka jako „syntheton” w antropologii Dydy Aleksandryjskiego* («Com. in Genesin»), „Nowy Filomata” 10 (2006) 153-159.

NAKONIECZNY R., *O antropologii Dydy Aleksandryjskiego*, Katowice 2005.

NAKONIECZNY R., *Znaczenie terminu i pneuma w antropologii Dydy Aleksandryjskiego*, VoxP 26 (2006) t. 49, 445-452.

Efrem Syryjczyk

UCIECHA A., *Wątki polemiczne w pismach Afrahata i św. Efrema*, w: *Chrześcijaństwo antyczne* [1], Kraków 2006, 113-126.

Ewagriusz

–, *O różnych rodzajach złych myśli. O ośmiu duchach zła*, tłum. L. Niesicor, BOK 26, Kraków 2006, Wydawnictwo M.

MISIARCZYK L., *Diagnostyczna wartość snów w procesie duchowego rozeznawania według Ewagriusza z Pontu*, StPł 34 (2006) 121-138.

Ezechiel Tragik

KŁĘCZAR A., *Ezechiel Tragik i jego dogmat „Exagoge” – „Wyprowadzenie z Egiptu”*, Kraków – Mogilany 2006, Enigma Press.

Focjusz

–, *Biblioteka*, t. 1 (kod. 1-187), t. 2 (kod. 288-229), t. 3 (kod. 230-246), t. 4 (kod. 247-280), tłum. i oprac. O. Jurewicz, Wrocław 2006, Wydawnictwo Ossolineum – D^oAgostini.

Gaudencjusz z Brescii

DEGÓRSKI B., *L'interpretazione pneumatologica delle nozze di Cana secondo san Gaudenzio di Brescia*, StPatr 43 (2006) 353-358.

Grzegorz z Nazjanzu

GRAND'HENRY J., *Vingt-cinq ans de recherches sur la version arabe de Grégoire de Nazianze à Louvain-la-Neuve*, VoxP 26 (2006) t. 49, 189-194.

PAJĄKOWSKA A., *Polityka antychrześcijańska cesarza Juliana Apostaty (na podstawie «Mów» IV i V Grzegorza z Nazjanzu i «Dziejów» Ammiana Marcellina)*, PrzRel 2006, nr 2, 121-143.

TRISOGLIO F., *Alcuni aspetti salienti della preghiera nei «Carmini» di Gregorio Nazianzeno*, VoxP 26 (2006) t. 49, 655-672.

WIDOK N., *Grzegorz z Nazjanzu*, seria: *Wielcy ludzie Kościoła*, Kraków 2006, Wydawnictwo WAM.

WIDOK N., *L'aspetto antropologico „della legge di natura” in Gregorio di Nazianzo*, StPatr 40 (2006) 415-423.

WIDOK N., *Priorytetowe znaczenie formuły trynitarnej $\mu\acute{\iota}\alpha\ \phi\acute{\upsilon}\sigma\iota\varsigma - \tau\rho\epsilon\acute{\iota}\varsigma\ \acute{\iota}\delta\acute{\iota}\omega\tau\eta\tau\epsilon\varsigma$ w nauczaniu Grzegorza z Nazjanzu*, VoxP 26 (2006) t. 49, 707-724.

Grzegorz z Nyssy

–, *O stworzeniu człowieka*, wstęp, tłum. M. Przyszychowska, ŻMT 39, Kraków 2006, Wydawnictwo WAM.

HÖFFNER M., *Dusza i ciało w antropologii Grzegorza z Nyssy*, w: *Chrześcijaństwo antyczne* [1], Kraków 2006, 81-100.

KOTKOWSKA E., *Teologia łaski i wolności w nauczaniu świętego Grzegorza z Nyssy*, TPatr 3 (2006) 143-160.

MATEO-SECO L.F., *Obrazy obrazu (Rodzaju 1, 26 i Kolosan 1, 15) u św. Grzegorza z Nyssy*, VoxP 26 (2006) t. 49, 367-381.

MEREDITH A., *Coherence and discontinuity in Gregory of Nyssa*, VoxP 26 (2006) t. 49, 399-404.

STRĘKOWSKI S., *Sofiologia św. Grzegorza z Nyssy. Elementy teologii trynitarnej i antropologii w «Homiliach do Pieśni nad Pieśniami»*, Kraków 2006, Wydawnictwo WAM.

Grzegorz Wielki

–, *Moralia. Komentarz do Księgi Hioba*. T.1. *List, Przedmowa, Księgi I-V*, tłum. T. Fabisiak – A. Strzelecka – R. Wójcik, wprowadzenie i oprac. L. Nieścior, ŻM 39, Kraków – Tyniec 2006, Wydawnictwo Benedyktynów.

–, *Moralia. Komentarz do Księgi Hioba*. T. 2. *Księgi VI-X*, tłum. K. Nastał – L. Gładyszewski, oprac. L. Nieścior, ŻM 41, Kraków – Tyniec 2006, Wydawnictwo Benedyktynów.

KIELING M., *Chrześcijanin w relacji do świata. Terrena w refleksji teologicznej papieża Grzegorza Wielkiego*, TPatr 3 (2006) 43-56.

LEWANDOWICZ J., *Grzegorz Wielki wobec problemów w relacjach między chrześcijanami i żydami na podstawie swego «Registrum Epistularum»*, VoxP 26 (2006) t. 49, 343-356.

Hermas

SZULC F., *Syn Boży w „Pasterzu” Hermasa. Świadeństwo chrystologii judeochrześcijańskiej*, SACH NS 2, Katowice 2006, Księgarnia św. Jacka.

SZULC F., *La théologie judéo-chrétienne du Fils de Dieu dans le «Pasteur» d'Hermas (Sim. V 2, 1-6, 7a)*, VoxP 26 (2006) t. 49, 641-653.

Hieronim

DEGÓRSKI B., *Esegesi geronimiana di Is 1, 1 sulla base del «Commento in Isaia»*, VoxP 26 (2006) t. 49, 135-143.

GBUREK A., *Elementy „teologii ciała” w myśli św. Hieronima na podstawie jego korespondencji*, „Seminare” 23 (2006) 403-419.

Hilary z Poitiers

KOŁOSOWSKI T., *Wyznanie grzechów („confessio peccatorum”) w nauczaniu św. Hilarego z Poitiers*, „Seminare” 23 (2006) 421-429.

Ignacy Antiocheński

SELEJDAK R., *Figura e ministero dei diaconi nelle „Lettere” di Ignazio d’Antiochia*, VoxP 26 (2006) t. 49, 573-591.

Ireneusz z Lyonu

DEKERT T., *Problem relacji między szatanem a apostazją u Ireneusza z Lyonu*, w: *Chrześcijaństwo antyczne* [1], Kraków 2001, 35-55.

KACZMAREK T., *Godność człowieka w Chrystusie i droga jej dopełnienia według świętego Ireneusza*, TPatr 3 (2006) 129-142.

SKORODIUK J., *Modlitwa według św. Ireneusza z Lyonu*, w: *Homo orans* [1] VII 93-99.

Izydor z Sewilli

KRYNICKA T., *Izydor z Sewilli jako mistrz kompilacji. Organizacja materiału w „Etymologiach” na przykładzie XVII księgi «De agricultura»*, VoxP 26 (2006) t. 49, 319-333.

Jan Chryzostom

ILUK J., *Ἰουδαῖα w ujęciu Jana Chryzostoma*, PrzRel 2006, nr 2, 1451-156.

ILUK J., *Żydowska politeja i Kościół w imperium rzymskim u schyłku antyku. [Jana Chryzostoma kapłana Antiochii przekład 8 mów przeciwko judaizantom i Żydom, fragmenty innych pism przeciwko Żydom oraz chrześcijanie i Żydzi w aforyzmach Chryzostoma]*, Gdańsk 2006, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.

BRALEWSKI S., *Rozbieżności w ocenie Jana Chryzostoma w relacjach Sokratesa i Hermiasza Sozomena*, w: *Cesarstwo bizantyńskie* [1], 9-24.

SZCZUR P., *Modlitwa dziękczynienia w świetle „Homilii na I List do Tymoteusza” św. Jana Chryzostoma*, w: *Homo orans* [1], s. 73-81.

SZCZUR P., *Przyczyny wyboru i depozycji Jana Chryzostoma z urzędu biskupa Konstantynopola (próba reinterpretacji przekazów historycznych)*, VoxP 26 (2006) t. 49, 613-631.

Jan Kasjan

NOCON A., *Przyjaźń w ujęciu Jana Kasjana*, VoxP 26 (2006) t. 49, 471-481.

Justyn

MISIARCZYK L., *Apologetic Harmony as a Source of Liturgy: The Eucharistic Institution Words in Justin Martyr’s I Apology* 66, 3-4, StPatr 40 (2006) 55-61.

PACZKOWSKI M.C., *„Logos obecny w każdym człowieku”. Justyn Męczennik o mądrości i sprawiedliwości wśród niechrześcijan*, CT 76 (2006) nr 2, 131-145.

Klemens Aleksandryjski

DRĄCZKOWSKI F., *Definicja miłości chrześcijańskiej Klemensa Aleksandryjskiego w świetle encykliki Benedykta XVI „Deus caritas est”*, VoxP 26 (2006) t. 49, 145-165.

GRZYWACZEWSKI J., *Agapè comme programme de formation chrétienne d’après Clement d’Alexandrie*, VoxP 26 (2006) t. 49, 223-243.

SZCZUR P., *Vetera et nova w koncepcji aretologii Klemensa Aleksandryjskiego*, RT 53 (2006) z. 4, 87-105.

ZAGÓRSKI D., *Jak posiadać, by nie przekroczyć miary? Realizacje ideału μεσότης w posługiwaniu się dobrami materialnymi według Klemensa Aleksandryjskiego*, w: *Historia świadectwem czasów* [1], Lublin 2006, 599-612.

Konstytucje Apostolskie

Konstytucje Apostolskie oraz Kanony Pamfilosa z apostolskiego synodu w Antiochii. Prawo kanoniczne świętych Apostołów. Kary świętych Apostołów dla upadłych. Euchologion Serapiona, tłum. S. Kalinkowski – A. Caba, układ i oprac. A. Baron – H. Pietras, ŻMT 42: *Synody i kolekcje praw* 2, Kraków 2007, Wydawnictwo WAM.

ŻELAZNY J., *Biskup ojcem. Zarys eklezjologii syryjskiej na podstawie „Konstytucji Apostolskich”*, Kraków 2006, Wydawnictwo Naukowe PAT.

Laktancjusz

MIOZGA S., „*Respexit enim Deus vexationem populi sui*”. Wizja Boskiej interwencji w «*De mortibus persecutorum*» Laktancjusza, „*Nowy Filomata*” 10 (2006) 257-270.

Leander

SZCZUR P., *List św. Leandra do Florentyny regułą monastyczną*, w: *Historia świadectwem czasów* [1], Lublin 2006, 447-464.

WYGRALAK P., „*Contemptus mundi*” w życiu dziewic konsekrowanych. Analiza Reguły św. Leandra z Sewilli († 600), „*Studia Paradyskie*” 16 (2006) 197-203.

Lucjan z Antiochii

SZRAM M., *Lucjan z Antiochii*, EK XI 98.

Lucyfer z Cagliari

LONGOSZ S., *Lucyfer z Cagliari i lucyferianie*, EK XI 109-111.

Maksym Wyznawca

DRĄCZKOWSKI F., *Maksym Wyznawca*, EK XI 902-905.

Maksym z Turynu

SZCZUR P., *Maksym z Turynu*, EK XI 901-902.

Marceli z Ancyry

SZCZUR P., *Marceli z Ancyry*, EK XI 1222-1224.

Marcin z Bragi

BULAS R., *Marcin z Bragi*, EK XI 1230-1231.

Marek Diakon

SZCZUR P., *Marek Diakon*, EK XI 1276-1277.

Mariusz Merkator

SZCZUR P., *Mariusz Merkator*, EK XI 1388-1389.

Mariusz Wiktoryn

FIGIEL J., *Mariusz Wiktoryn*, EK XI 1389-1390.

Mesrop Masztoc

KUKSEWICZ Z., *Mesrop Masztoc*, PEF VII 79.

Minucjusz Feliks

UROCZYŃSKI K., *Minucjusz Feliks*, PEF VII 267-268.

Nemezjusz z Emezy

GONDEK M.J., *Nemezjusz z Emezy*, PEF VII 572-574.

Nowacjan

JAŚKIEWICZ G., *Jak katechizować o Trójcy Świętej? Nauczanie patrystyczne z III wieku w oparciu o «De Trinitate» Nowacjana*, „Teologiczne Studia Siedleckie” 2 (2005) 71-79.

Orygenes

PISKOZUB-PIWOSZ A., *Polemika z marcjonizmem w Orygenesie «Komentarzu do Listu św. Pawła do Rzymian»*, w: *Chrześcijaństwo antyczne* [1], 127-139.

SZRAM M., *Modlitwa przebiegająca w ujęciu Orygenesie*, w: *Homo orans* [1] VII 101-110.

SZRAM M., *Orygenes*, PEF VII 860-869.

Pelagiusz

NAWROCKI A., *Pelagiusz*, seria: *Wielcy ludzie Kościoła*, Kraków 2006, Wydawnictwo WAM.

Piotr Chryzolog

PACZKOWSKI S.M., *Dobry Pasterz i jego owce w przepowiadaniu Piotra Chryzologa*, „Quaestiones Selectae” 13 (2006) 117-139.

Prokopiusz z Cezarei

–, *O budowlach*, przekł. P.E. Grotowski, Warszawa 2006, Biblioteka Antyczna, Wydawnictwo Prószyński i S-ka.

Prudencjusz

–, *Wieniec męczeński (Peristephanon) oraz Przedślowie i Epilog*, przekład M. Brożek oraz inni tłumacze, wstęp i oprac. M. Starowieyski, ŻMT 40, Kraków 2006, Wydawnictwo WAM.

STABRYŁA S., *Męczennicy chrześcijańscy jako obrońcy sacrum w „Peristephanon” Prudencjusza*, w: *Europejczyk wobec sacrum wczoraj i dziś* (Sesja PAT, Kraków, 25 XI 2005), red. J.C. Kałużny, Kraków 2005, 19-28.

STABRYŁA S., *Studia Prudentiana*, Kraków 2006, Polska Akademia Umiejętności.

Rufin z Akwilei

ŻELAZNY J., *Rufinowa koncepcja roli i zadań tłumacza*, PS 10 (2006) nr 19, 337-346.

Salwian

KOŁOSOWSKI T., *Bóg jest obecny w świecie, kieruje nim i osądza go. Opatrzność Boża w dziele Salwiana z Marsylii «De gubernatione Dei»*, VoxP 26 (2006) t. 49, 299-306.

Sydoniusz Apollinaris

STYKA J., *Humanitas litterarum w pismach Sydoniusza Apollinarisa*, w: *Humanitas grecka i rzymska*, red. R. Popowski, Lublin 2006, Wydawnictwo KUL.

STYKA J., *Technika obrazowania w poezji Sydoniusza Apollinarisa*, RH 54-55 (2006-2007) z. 3, 141-156.

Tertulian

SZRAM M., *Teoforyczne znaczenia terminu „spiritus” w «Adversus Praxean» Tertuliana*, VoxP 26 (2006) t. 49, 633-639.

Zenon z Werony

–, *Traktat do nowo ochrzczonych o dwunastu znakach (zodiaku)*, tłum. A. Żurek, TST 25 (2006) t. 2, 100-101.

12. Recenzje

CHMIELEWSKI M. (rec.), Enrico Dal Covolo, *Ojcowie Kościoła mistrzami formacji kapłańskiej*, tłum. K. Charamsa, Lublin 2005 – „Seminare” 23 (2006) 479-482.

DEGÓRSKI B. (rec.), M. Starowieyski, *Ojcowie Kościoła Wschodniego o Eucharystii*, Katowice – Zabki 2005, Księgarnia św. Jacka – „Angelicum” 83 (2006) 476-477.

DEGÓRSKI B. (rec.), M. Starowieyski, *Ojcowie Kościoła Zachodniego o Eucharystii*, Katowice – Zabki 2005, Księgarnia św. Jacka – „Angelicum” 83 (2006) 477-478.

DRABINA J. (rec.), *Wokół pism Pelagiusza (Pelagiusz – Komentarz do Listu św. Pawła do Rzymian, ŻMT 15, Kraków 1999; Grzech pierwotny, Augustyn, proces Pelagiusza, ŻMT 12, Kraków 1999)*, – *Chrześcijaństwo antyczne* [1], Kraków 2006, 191-193.

GAJEWSKA H. (rec.), W. Ceran, *Historia i bibliografia rozumowana bizantynologii polskiej (1800-1998)*, I-II, Byzantina Lodziensia VI, Łódź 2001, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego – „Slavia Antiqua” 47 (2006) 210-213.

GŁUSZAK T. (rec.), L. Grygiel, *Św. Benedykt – pierwszy Europejczyk*, Kraków – Tyniec 2005, Wydawnictwo Benedyktynów – HD 76 (2006) nr 4, 180-183.

KAIM A., *Kościół starożytny w świetle dokumentów synodalnych* (rec. książki: *Acta synodalia ab anno 50 ad annum 381* [Synodi et Collectiones legum vol. I]. *Dokumenty synodów od 50 do 381 roku*, red. A. Baron – H. Pietras, ŻMT 37, Wydawnictwo WAM, ss. 356) – RT 53-54 (2006-2007) z. 7, 316-322.

KLEMCZAK S. (rec.), Arejos Didymos, *Podręcznik etyki*, tłum. M. Wojciechowski, Kraków 2006, Wydawnictwo WAM – *Chrześcijaństwo antyczne* [1], 187-188.

KLEMCZAK S. (rec.), Porfiriusz z Tyru, *Grota nimf*, tłum. P. Ashwin – Siejkowski, Kraków 2006, Wydawnictwo WAM – *Chrześcijaństwo antyczne* [1], 185-186.

KRAWCZYK M. (rec.), Porfiriusz z Tyru, *Przeciw chrześcijanom*, wstęp, tłum. i komentarz P. Ashwin-Siejkowski, Kraków 2006, Wydawnictwo WAM – *Chrześcijaństwo antyczne* [1], Kraków 2006, 187-190.

LESZKA M. – MARINOV K. (rec.), G.N. Nikolov, *Centralizacja i regionalizm w ranośrednowiecznej Bułgarii (kraj na VII – na początku XI w.)*, Sofia 2005, Akademicko Izdatelstvo Marin Drinov – „Slavia Antiqua” 47 (2006) 214-217.

- NYK A. (rec.), Enrico Dal Covolo, *Ojcowie Kościoła mistrzami formacji kapłańskiej*, tłum. K. Charamsa, Lublin 2005 – „Seminare” 23 (2006) 482-483.
- SZYMAŃSKA-KUTA D. (rec.), *Acta synodalia ab anno 50 ad annum 381* (Synodi et Collectiones legum vol. I). *Dokumenty synodów od 50 do 381 roku*, red. A. Baron – H. Pietras, ŻMT 37, Wydawnictwo WAM, ss. 356 – *Chrześcijaństwo antyczne* [1], 179-183.
- WIDOK N. (rec.), J. Żelazny, *Biskup Ojcem. Zarys eklezjologii syryjskiej na podstawie Konstytucji Apostolskich*, Kraków 2006 – „Przegląd Piśmiennictwa Teologicznego” 12 (2006) nr 2, 136-139.

13. Sprawozdania

- FIGIEL J. – PAWŁOWSKA B., *Czerpał z mądrości Ojców*. Sympozjum w KUL: „Jan Paweł II a antyk chrześcijański”, (Lublin, 28-29 XI 2006) – „Ethos” 19 (2006) nr 76, 285-293.
- SIERADZAN J., *Postać Judasza w literaturze, teologii i sztuce. Sprawozdanie z sympozjum* (Białystok, 9 XII 2006), PrzRel 2006, nr 3, 211-212.
- ZMORZANKA A.Z., *Posiedzenia Komisji Badań nad Antykiem Chrześcijańskim 2006*, „Summarium” 35 (2006) 237-245.

14. Wybrane publikacje z zakresu literatury klasycznej

a) Przekłady

- CYCERON, ŚW. HIERONIM, BURGUNDIUSZ z Pizy i LEONARD BRUNU, *O poprawnym przekładaniu*, seria: *Ad fontes*, Kęty 2006, Wydawnictwo M. Derewicki.
- DION Z PRUSY, *Mowa olimpijska o religii i pięknie*, tłum., wstęp i noty M. Wojciechowski, seria: *Starożytne Teksty Religijne*, Kraków 2006, Wydawnictwo Nomos.
- EURYPIDES, *Tragedie*, tłum. i oprac. J. Łanowski, Warszawa 2006, seria: *Biblioteka Antyczna* 2, Prószyński i S-ka.
- Ezop i inni. Wielka księga bajek greckich*, przekład, wstęp i komentarz M. Wojciechowski, Kraków 2006, Wydawnictwo WAM.
- JULIAN APOSTATA, *List do rady i ludu ateńskiego*, tłum., wstęp i objaśnienia A. Pająkowska, seria: *Fontes historiae antiquae* 7, Poznań 2006, Wydawnictwo Naukowe UAM.
- KSENOFONT, *Wyprawa Cyrusa*, tłum. A. Rapaport, oprac. S. Witkowski, seria: *Arcydzieła Kultury Antycznej*, Wrocław 2006, Ossolineum – D^eAgostini.
- Liryka starożytnej Grecji*, tłum. J. Danielewicz, Wrocław 2006, Ossolineum – D^eAgostini.
- List antyczny. Antologia*, oprac. J. Schnayder, seria: *Arcydzieła Kultury Antycznej*, Wrocław 2006, Ossolineum – D^eAgostini.
- LUKIAN, *Dialogi*, t. 1-3, tłum. M.K. Bogucki, oprac. W. Madyda, seria: *Arcydzieła Kultury Antycznej*, Wrocław 2006, Ossolineum – D^eAgostini (tom 1: *Sen, Prawdziwa historia, Sen albo kogut, Rozmowy heter, Ikaromenippos albo podróż*

napowietrzna, Uczta albo Lapitowie, Łgarz albo niedowiarek, Rozmowy zmarłych, O tańcu, Pochwała muchy, Tymon albo odludek, Prometeusz albo Kaukaz, Przeprowadzenie przez Styks albo tyran; t. 2. Rozmowy bogów, Rozmowy bóstw morskich, Menippos albo wróżba z zaświatów, O ofiarach, Licytacja żywotów filozoficznych, Rybak albo zmartwychwstał, Obrona, Aleksander albo rzekomy prorok, Obrazy, Przygody Lukiosa w osła zamienionego, Zeus wzięty na spytaki, Zeus tragik, O opłakiwaniu zmarłych, Nie wierzyć łącznie obmowie, t. 3. Pochwała Demostenesa, Bogowie miłości, Rada bogów, Tyranobójca, Rozmowa z Hezjodem, Nauczyciel mowców, Uczony z pozoru albo człowiek wyrażający się błędnie, Cynik, Jak należy pisać historię, O węzłach, których ukąszenie wywołuje pragnienie, Długowieczni, Patrioty albo człowiek oświecony).

OWIDIUSZ, *Poezje wygnańcze*, Wydawnictwo A. Marszałek, Toruń 2006.

PLUTARCH Z CHERONEI, *Powiedzenia królów i wodzów. Powiedzenia spartańskie*, przekład, wstęp i objaśnienia K. Jażdżewska, seria: *Biblioteka Antyczna*, Warszawa 2006, Prószyński i S-ka.

PORFIRIUSZ, *Grota nimf*, przekład, wstęp i komentarz P. Ashwin-Siejkowski, seria: *Źródła Myśli Filozoficznej*, Kraków 2006, Wydawnictwo WAM.

PORFIRIUSZ, *List do Marcelli*, przekład, wstęp i komentarz P. Ashwin-Siejkowski, seria: *Źródła Myśli Filozoficznej*, Kraków 2006, Wydawnictwo WAM.

PORFIRIUSZ, *Przeciw chrześcijanom*, przekład, wstęp i komentarz P. Ashwin-Siejkowski, seria: *Źródła Myśli Filozoficznej*, Kraków 2006, Wydawnictwo WAM.

WELLEJUSZ PATERKULUS, *Historia rzymska*, tłum. E. Zwolski, Wrocław 2006, Ossolineum – D^eAgostini.

WERGILIUSZ, *Bukoliki i Georgiki*, tłum. i oprac. Z. Abramowiczówna, seria: *Arcydzieła Kultury Antycznej*, Wrocław 2006, Ossolineum – D^eAgostini.

b) Opracowania

AUERBACH E., *Język literackie i jego odbiorcy w późnym antyku łacińskim i średniowiecznym*, Kraków 2006, Wydawnictwo Domini.

BANEK K. – ŁAGOSZ Z., *Liczba trzy w systemach religijnych i ezoteryce*, *PrzRel* 2006, nr 3, 89-36.

CZACHOROWSKI M., *Heterofobia? Homoseksualizm a greckie korzenie Europy*, Tychy 2006, Maternus Media.

CZYŻOWICZ A.R., *Pierwszy „cesarz brytyjski”*, „*Nowy Filomata*” 10 (2006) 283-287.

DZIELSKA M., *Hypatia z Aleksandrii*, wyd. 2 poprawione, Kraków 2006, Universitas.

HEATHER P., *Upadek cesarstwa rzymskiego*, tłum. J. Szczepański, Poznań 2006, Dom Wydawniczy Rebis.

KOKOSZKO M., *Sosy w kuchni greckiej. Garum (ŃÓ) i pochodne*, *VoxP* 26 (2006) t. 49, 289-298.

KURYŁOWICZ M., *Prawa antyczne. Wykłady z historii najstarszych praw świata*, Lublin 2006, Wydawnictwo UMCS.

LESKY A., *Tragedia grecka*, tłum. M. Wiener, Kraków 2006, Wydawnictwo Homini.

- LEWANDOWICZ J., *Bachantki Eurypidesa. Dramat religijny*, Łódź 2006, Łódzkie Towarzystwo Naukowe.
- ŁUĆ I., *Wierzenia żołnierzy rzymskich w okresie wczesnego cesarstwa na przykładzie formacji pretoriańskiej*, w: *Portolana* [1], t. 2, 55-66.
- MUSIAŁ B., *Sanktuaria egipskiej Izydy z terenów Imperium Rzymskiego jako przykład procesu rozprzestrzeniania się kultów orientalnych*, w: *Portolana* [1], t. 2, 67-74.
- OSTROWSKI J.A., *Kult rzek w świecie antycznym*, w: *Portolana* [1], t. 2, 25-34.
- PODBIELSKI H., *Obraz zaświatów w dialogach Platona*, RH 54-55 (2006-2007) z. 3, s. 37-53.
- ROSKAL Z.E., *Starożytne argumenty za geosferyzmem a koncepcja nauki empirycznej*, „Summarium” 34 (2005) 75-83.

opracowali

ks. Józef Naumowicz – Warszawa, UKSW

ks. Stanisław Longosz – Lublin, KUL